

Financiële gevolgen meicirculaire 2014 en verklaring

Berekening en verklaring

Meicirculaire 2014

	Bedragen x € 1.000,-				
	2014	2015	2016	2017	2018
Decembercirculaire 2013 / Begroting 2014	31.388	29.485	29.272	28.955	28.955
Meicirculaire 2014	31.855	46.923	46.655	45.734	45.245
Vershil	467	17.438	17.383	16.779	16.290
Verklaring verschil					
Taakmutaties	406	17.336	17.136	16.419	16.216
Verrekening oude jaren	0	0	0	0	0
Accres en algemene mutaties	61	104	246	361	74
Gemeentefonds vrij aanwendbaar na circulaire	61	104	246	361	74

Verklaring verschillen

	2014	2015	2016	2017	2018
Taakmutaties					
Bommenregeling	236	0	0	0	0
Stelpost huisvesting VSO	21	21	21	21	21
Wet maatschappelijke ondersteuning	93	-905	-905	-905	-905
Centra voor jeugd en gezin	-4	-4	-4	-4	-4
Decentralisatie AWBZ naar Wmo	0	5.655	5.925	5.760	5.744
Decentralisatie jeugdzorg	0	7.516	7.409	7.159	7.203
Decentralisatie Participatiewet	0	5.114	4.807	4.509	4.273
E-overheid	-10	-10	-10	-9	-9
E-boeken	0	-17	-19	-22	-25
Mantelzorg	13	0	0	0	0
Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg	71	0	0	0	0
Maatregelen Wet Werk en Bijstand	7	0	0	0	0
Verkenning informatievoorz. Sociaal Domein	-21	0	0	0	0
Individuele studietoelage	0	7	20	33	40
Uitvoeringskosten participatiewet	0	4	13	23	32
Overheveling buitenonderhoud PO SO	0	-96	-121	-146	-154
Waterschapsverkiezingen	0	51	0	0	0
	406	17.336	17.136	16.419	16.216
Verrekening oude jaren	0	0	0	0	0
Accres en algemene mutaties					
Accres	58	544	841	933	634
Herverdeeffect groot onderhoud incl. suppletie	0	-239	-401	-400	-396
Overheveling buitenonderhoud PO SO	0	-221	-189	-159	-144
Diverse mutaties en verschillen	3	20	-5	-13	-20
	61	104	246	361	74

Budgettair effect meicirculaire 2014

De meicirculaire 2014 is behoorlijk ingrijpend. Naast het bekend maken van de bedragen voor het deelfonds sociaal domein is er een fors aantal taakmutaties. Per saldo komen de jaren 2014 tot en met 2018 positief uit.

	2014	2015	2016	Bedragen x € 1.000,-	
				2017	2018
Budgettair effect meicirculaire 2014	61	104	246	361	74

Accres¹ en algemene mutaties

Accres

De accressen van alle jaren vallen mee. Voor 2014 komt dit met name door de structurele doorwerking van het jaar 2013. Bij de verwerking van de meicirculaire 2013 zijn we terughoudend geweest met het ramen van de groei zoals die door het ministerie van BZK was berekend voor 2014. Dit blijkt terecht, want naast de structurele doorwerking uit 2013 komt 2014 nagenoeg volgens onze eigen raming uit.

Naast deze structurele doorwerking van 2013 geldt voor de jaren 2015 tot en met 2018 verder nog dat het accres stijgt als gevolg van de stijging van de rijksuitgaven en de nominale compensatie (toevoeging van de loon- en prijscompensatie).

	2014	2015	2016	Bedragen x € 1.000,-	
				2017	2018
Nominale compensatie nieuw basisjaar	0	361	386	428	450
Accres 2014-2018	-4	140	473	543	594
Structurele doorwerking 2013	62	20	20	20	20
Overige accres mutaties	0	23	-38	-58	-37
Nieuw jaar (nadelig ten opzicht van vorig jaar)	0	0	0	0	-393
	58	544	841	933	634

Herverdeeleffect groot onderhoud gemeentefonds inclusief suppletie-uitkering

Het laatste groot onderhoud aan het verdeelstelsel is uitgevoerd in 1997. Het werd dus hoog tijd dat weer te doen. Er was scheefgroei ontstaan, ofwel de werkelijke kosten aan gemeentelijke taken waren in de loop der tijd anders dan de ijkpunten in het gemeentefonds. Daarnaast moest een oplossing worden gevonden voor definitiewijzigingen in het kader van de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) met gevolgen voor recreatiewoningen en capaciteit bijzondere woongebouwen. Tot slot was er onvrede omtrent de hoge vaste bedragen van de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag). De nieuwe aantallen door de wet BAG leidt tot forse effecten in de algemene uitkering.

Met ingang van 2015 worden de clusters van het gemeentefonds (taakvelden) logischer ingedeeld. Daarnaast is driekwart van de clusters voorzien van nieuwe ijkpunten op basis van kostenoriëntatie. Als gevolg van de groot onderhoudsoperatie wijzigt de omvang van het gemeentefonds niet. Wel worden gelden overgeheveld van clusters onderling. Dat leidt bij individuele gemeenten tot herverdeeleffecten. In maart 2014 zijn die voorlopige effecten bekend gemaakt op basis van het kostenniveau 2010. Bij memo van 16 april 2014 hebben wij u gemeld dat het nadeel, volgens de berekeningen van het ministerie van BZK, circa € 200.000,- per jaar zou bedragen.

In deze circulaire is het kostenniveau geactualiseerd naar 2013. Mede door de doorwerking van de BAG valt het verdeeleffect nu voor Hellendoorn fors nadelig uit. Het nadeel bedraagt, inclusief de BAG, circa € 400.000,- per jaar. De herverdeeleffecten worden gespreid door middel van een zogenaamde suppletie-uitkering. Voor Hellendoorn is dat een éénmalig bedrag van € 169.000,- in 2015.

¹ Accres: de jaarlijkse groei van het gemeentefonds wordt bepaald door de normeringssystematiek. Dit betekent dat de jaarlijkse groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van de rijksuitgaven. Extra uitgaven, bezuinigingen, meen- en tegenvallers op de rijksbegroting hebben in deze systematiek direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. Niet alle uitgaven van het Rijk tellen echter mee. Zo vallen onder andere de bijdragen aan Europa, de rentebetalingen en bijstandsuitkeringen niet onder de uitgaven die meetellen. De groei van het gemeentefonds heet het accres. Het Rijk informeert de gemeenten jaarlijks in de mei- en septembercirculaires over het accres van het gemeentefonds. In deze circulaire informeert het Rijk ons ook over nieuwe gemeentelijke taken of taken die vervallen (taakmutaties).

De tweede tranche van het groot onderhoud vindt plaats met ingang van uitkeringsjaar 2016 wanneer de laatste drie clusters (Werk en Inkomen, Volkshuisvesting, Brandweer) worden herijkt.

Overheveling buitenonderhoud scholen voor primair- en speciaal onderwijs

Voor een verklaring en berekening wordt verwezen naar ditzelfde onderwerp bij taakmutaties (pagina 7).

Diverse mutaties en verschillen

Deze mutaties hebben betrekking op toe- en afname van aantallen van diverse maatstaven en technische wijzigingen.

Taakmutaties²

Bommenregeling

Wij hebben een aanvraag gedaan om in aanmerking te komen voor een suppletie-uitkering voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog. De vergoeding bedraagt maximaal 70% van de gemaakte kosten. De kosten bedroegen € 337.337,--. De aanvraag van € 236.136,-- (70% van de kosten) is volledig toegekend.

Stelpost huisvesting VSO

De groei van leerlingen Voortgezet Speciaal Onderwijs wordt gebruikt ter dekking van de huisvestingskosten van de Elimschool.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Er vindt een toevoeging plaats als compensatie voor loon- en prijsstijgingen van 2% (€ 93.000,--). Dit is een voorlopig percentage. In september volgt het definitieve percentage. Met ingang van 2015 is de taakstellende bezuiniging van landelijk € 465 miljoen (40% korting op huishoudelijke hulp) verwerkt in de integratie-uitkering. Voor Hellendoorn betekent dit een korting van € 998.000,--. Door de indexatie van 2014 wordt dit bedrag uiteindelijk € 905.000,--. Conform voorgaande jaren hebben wij voor de jaren 2016 tot en met 2018 hetzelfde bedrag opgenomen als voor het jaar 2015. Echter, in een recente brief van staatssecretaris van Rijn van VWS aan de Tweede Kamer staat dat de taakstellende korting van € 465 miljoen in 2015 wordt opgehoogd naar € 610 miljoen in 2016. In de meicirculaire 2014 staat hierover niets geschreven. Vooralsnog blijven we onze ramingen constant houden omdat het macro-budget voor 2016 en volgende jaren nog niet bekend is. Waar we ook mee zitten is dat het ministerie niet bekend maakt hoe (dus via welke maatstaven) ze de extra korting gaat verwerken in het objectieve verdeelmodel.

De huidige WMO (voor met name huishoudelijke hulp) vormt geen onderdeel van het nieuwe deelfonds.

Centra voor jeugd en gezin

Ten opzichte van de septembercirculaire 2013 zijn de maatstaven voor de decentralisatie-uitkering Centra voor jeugd en gezin (CJG) geactualiseerd. Voor Hellendoorn is de correctie € 4.000,-- nadelig.

² Het rijk heeft diverse voornemens voor nieuw of gewijzigd beleid dat wordt uitgevoerd door gemeenten. Bij nieuw beleid of beleidsintensivering worden gemeenten gecompenseerd voor (eventuele) extra lasten en worden er middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Bij schrappen van beleid of beleidsvermindering worden bedragen uit het gemeentefonds gehaald. Het beleid is bedragen groter dan € 5.000,- te ramen op een stelpost 'Gemeentefonds: Rijksvoornemens'. In de loop van het jaar kan dan worden bekeken in hoeverre er beleidswijzigingen nodig zijn en op welke manier de gemeente Hellendoorn met deze beleidswijziging wil omgaan. Bij de begroting, bestuursrapportages en jaarrekening wordt aangegeven hoe met bedragen op deze stelpost wordt of is omgegaan.

Deelfonds sociaal domein / decentralisaties AWBZ naar Wmo, jeugdzorg en Participatiewet

Voor het deelfonds sociaal domein/de 3 decentralisaties houden we het hier beperkt tot de inkomsten via het gemeentefonds. U bent en wordt uitgebreid geadviseerd over met name de uitgaven van deze decentralisaties via andere documenten en presentaties.

Het deelfonds sociaal domein wordt voor een periode van 3 jaar ingesteld, van 2015 tot en met 2017. Het bevat integratie-uitkeringen ten behoeve van de nieuwe WMO, jeugdzorg en Participatiewet. In het kader van de integrale benadering van de doelgroepen kunnen de gelden ontschot worden ingezet. Er geldt een bestedingsplicht aan de taken, ofwel het geld van het deelfonds mag niet worden besteed aan andere gemeentelijke taken. Bij onderbesteding is reservering mogelijk. Wij verantwoorden ons voor zowel het beleid als de financiën aan uw raad, en hebben een informatieplicht over de bestede middelen richting het ministerie van BZK. Het deelfonds kent een eigen voeding en loopt dus niet mee in de normeringsmethodiek ('samen de trap op, samen de trap af'). Volgens huidige planning worden de aanwezige gelden in 2018 overgeheveld naar de reguliere maatstaven van de algemene uitkering.

De budgetten voor 2015 zijn nog op basis van historische uitgaven. Vanaf 2016 wordt geleidelijk overgegaan op een budget dat wordt vastgesteld op basis van een objectief verdeelmodel.

De huidige WMO (voor met name huishoudelijke hulp) vormt geen onderdeel van het deelfonds. In 2014 zitten er nog gelden in opgenomen voor sociale wijkteams en compensatie voor chronisch zieken. Die gelden worden met ingang van 2015 wel overgeheveld naar het deelfonds, respectievelijk (bij benadering) € 20.000,- en € 480.000,-.

Deelfonds sociaal domein	Bedragen x € 1.000,-			
	2015	2016	2017	2018
Decentralisatie AWBZ naar Wmo	5.655	5.925	5.760	5.744
Decentralisatie jeugdzorg	7.516	7.409	7.159	7.203
Decentralisatie Participatiewet	5.114	4.807	4.509	4.273
Totaal deelfonds sociaal domein	18.285	18.141	17.428	17.220

Decentralisatie AWBZ naar Wmo

In 2015 worden de budgetten die samenhangen met de nieuwe taken behorend bij de Wmo 2015 verdeeld op grond van historische uitgaven. Dit betekent dat de budgetten worden gerelateerd aan een reconstructie van feitelijke uitgaven op gemeentelijk niveau. In januari werd aangegeven dat het budget voor Hellendoorn € 8,3 miljoen zou bedragen. Nu is het budget € 5,7 miljoen. Dat is € 2,6 miljoen lager (€ 73,- per inwoner). De budgetten samenhangend met beschermd wonen en opvang worden nu verdeeld over de centrumgemeenten. Voor Twente zijn dat de gemeenten Almelo en Enschede. In de meicirculaire 2014 is er op Twents niveau € 154,2 miljoen beschikbaar in het sociaal domein Wmo; in januari was dat € 155,2 miljoen voor Twente.

Decentralisatie jeugdzorg

De verdeling van het beschikbare budget Jeugdwet voor 2015 vindt plaats op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdhulp op gemeentelijk niveau. Gemeenten kunnen er ten opzichte van de decembercirculaire 2013 niet meer dan 5% op achteruit gaan. Hellendoorn gaat er 12% op vooruit.

Decentralisatie Participatiewet

Gemeenten ontvangen op dit moment van het Rijk budget om mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden: het Participatiebudget. Vanaf 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Mensen met arbeidspotentieel kunnen niet meer de Wajong instromen en de Wsw wordt afgesloten voor nieuwe instroom. Vanaf 1 januari 2015 vallen de mensen met een arbeidsbeperking, maar met arbeidsvermogen onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Als gevolg daarvan is vanaf 2015 een nieuw verdeelmodel noodzakelijk. Met de VNG is bestuurlijk overeenstemming bereikt over het nieuwe verdeelmodel Participatiebudget. De middelen voor de nieuwe doelgroep worden verdeeld op basis van de historische instroom in de wachtlijst Wsw en in de werkregeling Wajong. De drie deelbudgetten (re-integratie, sociale werkvoorziening en nieuwe groepen participatie) worden gebundeld tot één participatiebudget, dat vervolgens weer wordt gebundeld binnen het sociaal deelfonds.

E-overheid

De huidige facturen aan gemeenten voor verstrekkingen van gegevens uit het Handelsregister en uit het Kadaster worden vervangen door een uitname uit de algemene uitkering. In verband met de aansluiting van gemeenten op MijnOverheid wordt een bedrag uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van BZK. Gebruik van de berichtenbox van MijnOverheid levert gemeenten een besparing op van kosten, bijvoorbeeld van portokosten. Bovengenoemde bedragen worden herijkt in het licht van te maken afspraken over de overheidsbrede structurele financiering van de digitale basisinfrastructuur van de e-overheid. De korting voor Hellendoorn bedraagt structureel € 10.000,--. Dit bedrag moet worden bespaard op de uitgaven voor het Handelsregister en het Kadaster.

E-boeken

In 2011 is besloten om de inkoop van e-content door bibliotheken te centraliseren. Daarbij hoort ook een uitname uit de algemene uitkering, omdat de lokale bibliotheken deze taak niet meer uit gaan voeren en ze deze kosten ook niet meer maken. De uitname zal plaatsvinden per 2015, als de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen in werking treedt. De uitname gaat in vanaf 2015 en loopt op van € 17.000,-- in 2015 tot € 25.000,-- in 2018.

Mantelzorg

Er worden extra middelen beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van activiteiten om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te tillen, zodat op het moment dat het wetsvoorstel Wmo 2015 in werking treedt, integraal maatwerk in de praktijk wordt geleverd. Het is de bedoeling dat met deze middelen een merkbare verbetering van de ondersteuning van de individuele mantelzorger in de gemeente wordt gerealiseerd. Gemeenten kunnen – rekening houdend met de lokale situatie en gebruik makend van de aanwezige kennis en expertise - hierbij eigen prioriteiten stellen. Hellendoorn ontvangt in 2014 € 13.000,--.

Invoeringskosten decentralisatie jeugdzorg

In de meicirculaire 2013 is aangekondigd dat Hellendoorn voor invoeringskosten decentralisatie jeugd in 2014 € 18.000,-- ontvangt. Het Rijk heeft nu meer middelen beschikbaar gesteld voor de invoeringskosten. Hellendoorn ontvangt € 71.000,-- extra.

Maatregelen Wet Werk en Bijstand

Voor de implementatie- en uitvoeringskosten van de Wet Maatregelen Wet Werk en Bijstand en enkele sociale zekerheidswetten wordt door het ministerie van SZW een toevoeging gedaan aan de algemene uitkering. Het wetsvoorstel is ingediend bij de Eerste Kamer. De beoogde inwerkingtreding van deze wet is 1 januari 2015. Hellendoorn ontvangt in 2014 € 7.000,--.

Verkenning informatievoorziening Sociaal Domein

Ten behoeve van de ondersteuning van gemeenten bij hun ICT-voorzieningen in het sociaal domein wordt in 2014 incidenteel een bedrag overgeheveld van de algemene uitkering naar de begroting van het ministerie van BZK. Voor Hellendoorn is de uitname in 2014 € 21.000,--.

Individuele studietoeslag

In het kader van de Participatiewet is de individuele studietoeslag geïntroduceerd. Het betreft een nieuwe vorm van aanvullende inkomensondersteuning voor bepaalde groepen studerende ouder dan 18 jaar. De gemeente toetst in het individuele geval of de student gelet op zijn persoonlijke omstandigheden met voltijdsarbeid niet in staat is het wettelijk minimumloon te verdienen. Gemeenten moeten zelf in een verordening vaststellen hoe hoog de individuele studietoeslag is en hoe vaak die wordt verstrekt. Hellendoorn ontvangt een bedrag van € 7.000,-- in 2015 dat oploopt tot € 40.000,-- in 2018. In deze bedragen is een compensatie begrepen voor uitvoeringskosten.

Uitvoeringskosten participatiewet

In het kader van de Participatiewet wordt vanaf 2015 de toegang tot de Wajong beperkt. Hierdoor zal de gemeentelijke doelgroep toenemen, omdat mensen met arbeidsvermogen - die bij ongewijzigd beleid onder de (financiële) verantwoordelijkheid van UWV zouden komen - vanaf 2015 onder de Participatiewet gaan vallen. Het kabinet voegt voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de genoemde nieuwe doelgroep middelen toe aan de algemene uitkering. Hellendoorn ontvangt een bedrag van € 4.000,-- in 2015 dat oploopt tot € 32.000,-- in 2018. Voor de periode na 2019 geldt dat de omvang mede in het licht van de geleidelijke toename van de doelgroep Participatiewet integraal zal worden gezien binnen de dan geldende financieringssystematiek.

Overheveling buitenonderhoud scholen voor primair- en speciaal onderwijs

Met ingang van 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid voor buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen voor primair onderwijs (po) en scholen voor speciaal onderwijs (so) over van de gemeenten naar de schoolbesturen. Om die reden wordt een bedrag uit de algemene uitkering overgeheveld naar de begroting van het ministerie van OCW. De schoolbesturen zullen de middelen voortaan ontvangen van het ministerie van OCW. De uitname bedraagt gemiddeld € 300.000,-- vanaf 2015. Wij hebben op dit moment circa € 338.000,-- aan kapitaallasten in onze begroting opgenomen. Dit lijkt dus redelijk in verhouding te staan met elkaar.

Echter, de kapitaallasten hebben betrekking op de investeringen tot en met 2014. Deze lasten blijven bij de gemeente. Aangezien wij de investeringen in schoolgebouwen afschrijven, valt vanaf 2015 maar een relatief klein deel aan kapitaallasten vrij. Uiteraard groeit dat wel de jaren daarna. Daarnaast hebben we inmiddels voor een bedrag van € 71.000,-- al doorgedecentraliseerd. De financiële gevolgen zijn als volgt:

	Bedragen x € 1.000,--			
	2015	2016	2017	2018
Uitname uit het gemeentefonds	-317	-310	-305	-298
Vrijval van in begroting opgenomen nieuwe kapitaallasten	25	50	75	83
Reeds doorgedecentraliseerd	71	71	71	71
Ten laste van de algemene middelen	-221	-189	-159	-144

Waterschapsverkiezingen

Per 1 juli 2014 treedt de Wet aanpassing waterschapsverkiezingen in werking. Dit betekent dat de waterschapsverkiezingen in 2015 tegelijk met de verkiezingen voor de provinciale staten plaatsvinden. Gemeenten krijgen door de wetwijziging voor het eerst een rol bij het organiseren van de waterschapsverkiezingen. De toevoeging aan de algemene uitkering compenseert gemeenten voor de extra kosten als gevolg van de organisatie van gecombineerde verkiezingen. Hellendoorn ontvangt in 2015 een bedrag van € 51.000,--.

Overige informatie

Macronorm OZB

De besluitvorming over de toekomst van de macronorm OZB zal uiterlijk plaatsvinden in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) van september 2014. Daarom wordt voornamelijk de huidige systematiek gecontinueerd. In de septembercirculaire 2014 zal hier nader op worden ingegaan.

Rapport vernieuwing BBV

Op initiatief van de bestuurlijke commissie Financiën van de VNG is in 2013 een adviescommissie voor vernieuwing van het BBV ingesteld. De commissie, onder voorzitterschap van Staf Depla, wethouder van de gemeente Eindhoven, heeft zijn adviesrapport uitgebracht. Dit rapport bevat adviezen om de transparantie van de begroting en jaarstukken voor de raad en provinciale staten te vergroten, en om de onderlinge vergelijkbaarheid tussen decentrale overheden te bevorderen. Het rapport bevat adviezen op 7 onderwerpen, die ieder om nadere uitwerking vragen. Het Ministerie van BZK zal in overleg met VNG, IPO en de commissie BBV een vervolgplan van aanpak maken om tot concrete uitwerkingen te komen. Voor zover de adviezen gaan leiden tot

aanpassing van wet- en regelgeving is het streven om waar mogelijk aanpassingen in te laten gaan voor het begrotingsjaar 2016.

Wij hopen u op deze manier voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Hellendoorn,

de secretaris,

de burgemeester,

F. Dijkstra MBA

mevr. A.H. Raven BA